

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Ooipoortstraat 34

Monumentnummer : GM025

Straat : Ooipoortstraat
Huisnummer : 34
Toevoeging : 34a
Postcode : 6981 DV

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 2972

Naam object : ---
Bouwjaar : 1913
Architect : H.C. Bloemendaal
Oorspronkelijke functie : winkel-woonhuis met pakhuis
Huidige functie : winkel-woonhuis met pakhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 17-08-2012
Datum aanwijzing : 21-05-2013

Situering

Ensemble van twee panden gelegen aan de Ooipoortstraat aan de zuidzijde binnen de historische binnenstad van Doesburg. Het object staat in de rooilijn aan de straat.

Hoofdpzetzet

Deels onderkelderd, tweelaags woon-winkelpand op de hoek van een steeg naar een achter gelegen parkeerterrein met een links gelegen pakhuis van drie lagen, eveneens deels onderkelderd. De begane grond is in gebruik als supermarkt, de woning is boven gesitueerd. Het pand heeft een omlopend schilddak, het pakhuis een plat dak. Het perceel achter het object is volledig bebouwd met een enkellaags blok onder plat dak.

Historie

De Ooipoortstraat is gelegen binnen de zuidelijke uitbreiding uit 1343 van de historische stad die in 1237 stadsrechten kreeg en kort ervoor moet zijn gesticht. De straat functioneerde als toegangsweg van en naar de Ooipoort, die in 1673 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV werd opgeblazen en niet werd herbouwd.

Beknopte bouwgeschiedenis

Alvorens het huidige ensemble tot stand kwam, stonden op de zelfde locatie een ouder huis met erachter, langs de steeg een zevental woningen. Hiervan is niets bewaard gebleven. In 1913 zijn de bestaande opstallen gesloopt en werd het bestaande woon-winkelpand met pakhuis gebouwd naar ontwerp van de Doesburgse architect H.C. Bloemendaal. Bloemendaal is voor Doesburg van belang als architect van diverse woonhuizen, waaronder de nummers 65 - 71 in dezelfde straat, woon-winkelpanden, bedrijfsruimten en de aan de zelfde straat gelegen Chr. Gereformeerde Kerk. In 1923 vond een eerste kleine verbouwing plaats. In de jaren erna moet de winkel binnen het bestaande casco naar achteren zijn uitgebreid. In 1976 werden het pakhuis en het woon-winkelpand op de begane grond geheel doorgebroken ten behoeve van de nog bestaande supermarkt. Daarbij werd de winkelpui, behalve het kader, verwijderd en een venster links vervangen voor een dubbele deur, de vloer van het trappenhuis dichtgezet en de bestaande trap in het pakhuis verlengd ten behoeve van de toegang van de bovenwoning. In 1999 zijn de naastgelegen adressen 36 en 38 bij de supermarkt getrokken en de linker bouwmuur van het pakhuis en de bouwmuren van de verworven panden op de begane grond verwijderd.

Exterieur

Het ensemble bestaat uit een woon-winkelpand en een gekoppeld pakhuis links. Het *woon-winkelpand* heeft een asymmetrische gemetselde, bakstenen voorgevel die bestaat uit vier vensterassen. De gevel staat op een donkergrijs gepleisterde plint. Op de begane grond is sprake van een dubbele deur links, gevat binnen een oudere vensteropening, waarvan de latei en ontlastingsboog bewaard zijn gebleven met links een drie vensterassen brede winkelpui waarvan het kader nog aanwezig is, de vulling is recent en wordt hier niet beschreven. Het kader bestaat uit natuurstenen pilasters met een bekronend blok met palmetdecoratie. Op de eerste verdieping is de gevel opgebouwd uit een gekoppeld schuifvenster links met middenstijl en bovenlichten met roedenverdeling. Boven de winkelpui een driezijdige houten erker, geflankeerd door schuifvensters. De bovenlichten van de erker en het rechter venster zijn voorzien van geel kathedraalglas. De vensters hebben aan de bovenzijde een natuurstenen latei en een segmentboog van oranje verblendsteen. De erker wordt aan de bovenzijde afgesloten met een geprofileerde goot op klossen en een schilddakje. De onderzijde van de erker wordt gemarkeerd door een geprofileerde lijst die een voortzetting is van de lijst die de winkelpui aan de bovenzijde afsluit. De vakken in de borstwering van de erker zijn gevuld met baksteen met natuurstenen blokjes. De gevel zet zich boven de erker voort als Vlaamse gevel met uitkragende bakstenen pilasters op hardstenen blokken met een uitkragende, hardstenen koepelvormig blok als bekroning. Ertussen wordt de gevel afgesloten met een golvende geprofileerde lijst op

klossen. De gevel heeft een dubbel drieruits draairaam met erboven een segmentboog van oranje verblendsteen met hardstenen geboortestenen.

De gevel links en rechts van de Vlaamse gevel wordt afgesloten met een geprofileerde bakstenen architraaflijst, een bakstenen fries en een geprofileerde bakgoot op klossen. De dakvlakken zijn bij recent onderhoud belegd met donkerbruin gesmoorde, opnieuw verbeterde Hollandse (OHV) pannen, die in de plaats kwamen van gesmoorde platte friese pannen.

In het dakvlak links van de Vlaamse gevel is een dakkapel opgenomen met een golvende lijst als afsluiting. Het geveltje boven het dubbele draairaam van de kapel is met verticale delen betimmerd, de zijwangen bekleed met zink.

Het *pakhuis* heeft een drie vensterassen brede bakstenen voorgevel op een natuurstenen plint. De gevel is drie bouwlagen hoog en heeft een plat dak.

Op de begane grond is rechts een recente deur met bovenlicht geplaatst, centraal een breed recent venster met een betonnen latei. Links een klein venster met een draairaam en ontlast met een strek.

De overgang naar de eerste verdieping wordt geaccentueerd door een bakstenen tandlijst met erboven een uitkragende rollaag. Op de eerste en tweede verdieping is in de middenas een hijsopening aanwezig met dubbele pakhuisdeuren, die aan de bovenzijde met een latei en een segmentboogvormige rollaag worden afgesloten. De opening op de tweede verdieping is minder hoog dan op de eerste verdieping. De deuren zijn elk voorzien van tweeruits ramen met tussenroede bovenin en grote bossingpanelen in het onderste deel.

Links en rechts van de middenas zijn de vensters gevat in een rechthoekig, verdiept veld dat aan de bovenzijde met een tandlijst wordt afgesloten. De vensters met middendorpel worden afgesloten met een strek en hebben aan de onderzijde een bakstenen lekdorpel. Onder een tweelicht bovenraam is een naar binnen draaiend luik van kraaldelen toegepast.

De gevel is afgesloten met een geprofileerde bakgoot op klossen die niet de volle breedte van het pand beslaat: op de hoeken van de gevel gaat het metselwerk van de gevel daar verder omhoog om te eindigen in een natuurstenen koepelvormige bekroning. Boven de bakgoot bevindt zich boven de middenas een bakstenen topgevel met golvende daklijst met daarin een hijskapel opgenomen. De windas en bijbehorende hijsinstallatie is niet meer aanwezig. Tussen de hoekbekroningen en de centrale dakopbouw is als attiek een bakstenen balustrade geplaatst.

De zij- en achtergevel zijn uitgevoerd als vlak metselwerk, met daarin op de verdiepingen vensters opgenomen die van het zelfde type zijn als die in de verdiepte velden van de voorgevel. In de zijgevel zijn bovendien twee grotere hijsopeningen boven elkaar aanwezig, waarvan de bovenste een stalen hijsbalk heeft. De openingen zijn recent dichtgezet met blauwe, horizontaal aangebrachte kunststof schroten.

Interieur

Kelder: zowel het woon-winkelpand als het pakhuis zijn aan de straatzijde over de volle breedte onderkelderd. De ruimte wordt bereikt middels een stalen spiltrap uit 1976 in het kelderdeel onder het pakhuis. De achtermuur van de kelder bevindt ongeveer vijf meter uit de voorgevel, hetgeen een indicatie kan zijn voor een oudere voorganger. Tussen het pakhuis en het winkelpand is in de kelder een restant van een circa veertig centimeter dikke bakstenen muur aanwezig. Het kelderdek bestaat uit betonnen troggewelven tussen stalen I-profielen evenwijdig aan de voorgevel. De vloer is deels uitgevoerd in beton, deels belegd met grijs gesmoorde tegels. De kelder werd

van daglicht voorzien door middel van later dichtgemetselde gevelopeningen aan de straatzijde.

Begane grond: De indeling en afwerking is geheel in de periode 1976-tot-heden tot stand gekomen ten behoeve van het gebruik als supermarkt en wordt hier verder niet beschreven.

Eerste verdieping pakhuis: De verdieping wordt bereikt door middel van een trap die in 1976 is geplaatst. De indeling en afwerking is geheel in de periode 1976-tot-heden tot stand gekomen ten behoeve van het gebruik als personeelsruimte van de supermarkt en wordt hier verder niet beschreven. In een ruimte aan de achterzijde is rechts een venster uit de bouwtijd aanwezig. De overige vensters zijn recent aan de binnenzijde met plaatmateriaal weggetimmerd.

Tweede verdieping pakhuis: dit is een ongelede ruimte met zicht op de met cement aangeraapte bouwmuren en de enkelvoudige, naalddhouten balklaag van het platte dak.

De vensters met opgeklampte luiken zijn grotendeels uitgevoerd met hang- en sluitwerk uit de bouwtijd. Ter plaatse van de voorgevel zijn tegen het plafond een tweetal houten geleidingsogen aangebracht die de val (touw) van de hijsradbediening hebben geleid. Het dakhuisje en de bijbehorende hijsradinstallatie zijn in het verleden verwijderd en de opening met vuren delen dichtgespijkerd.

Eerste verdieping woon-winkelpand: De woning op de verdieping van het woon-winkelpand wordt bereikt via de oude trap in het pakhuis, die in 1976 is verlengd om het hoogteverschil met de bovenwoning te kunnen overbruggen. De indeling bestaat uit een centrale overloop met de trap naar de zolder, en een gang die voert naar de vertrekken rechts in het huis. Aan de straatzijde van de overloop zijn een kamer en een keuken, aan de achterzijde van de overloop een slaapkamer. De slaapkamer wordt van daglicht voorzien van een groot zesvaks venster met de vensterbank laag bij de grond. Het van blank glas voorziene venster is oorspronkelijk voorzien geweest van glas in lood en hoort bij het in 1976 dichtgezette trappenhuis uit 1913. Op de overloop is een met hout beklede stalen kolom aanwezig die een dito beklede H-balk ondersteunt. Deze is evenwijdig aan de straat geplaatst en vangt de balklaag van de zoldervloer op. De genoemde gang geeft via paneeldeuren met architraaflijsten toegang tot een keuken en een achterkamer en een voorkamer met een min of meer vierkante plattegrond. De kamer wordt van daglicht voorzien door een driezijdige erker en een schuifvenster. Het plafond is een gerestaureerd stucplafond met Jugendstil- en bloemdecoratie op de hoeken en in de banden. Een centraal ornament is niet (meer) aanwezig.

Zolder woon-winkelpand: Op zolder is de kapconstructie volledig in het zicht en bestaat uit grenen, kreupele spanten die gordingen en dakbeschot dragen. De spatkrachten worden middels blokkeels op de muurplaten afgevoerd. De dekbalken van de kapconstructie en de dakbalken van het platte dak worden in het midden door middel van een onderslag op een houten makelaar opgevangen. De makelaar is met korbeels geschoord. De onderdelen zijn deels met pen-en-gat verbindingen gekoppeld, deels met bouten en moeren. Ter plaatse van de onderslagconstructie is de zolder door middel van een tussenwand in een voor- en achterzijde verdeeld. De wand is bekleed met zg. Excelsiorplaten, die architect Bloemendaal ook heeft toegepast in de woningen Ooipoortstraat 65-71. Volgens mededeling van de bewoners is dit materiaal ook op de eerste verdieping toegepast.

Bouwdossiers

19-2-1875	aanbrengen winkelpui
31-7-1884	bouwen schuurtje achterzijde
9-4-1901	verbouwing zeven woningen voor dames Franken
1-2-1913	bouwen woon en winkelhuis annex pakhuis voor G. Eggink
4-12-1923	verbouwing woon-winkelhuis
22-3-1976	verbouwing en uitbreiding supermarkt
12-7-1988	verbouwing en uitbreiding supermarkt (achterkant)
28-9-1999	uitbreiding en verbouwing supermarkt (straatzijde)
19-3-2004	wijziging achterzijde

Literatuur

- Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving woonwinkelpand Ooipoortstraat 34 Doesburg*, 24-4-1990 (adviesnr. 11)
- Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving pakhuis Ooipoortstraat 34 Doesburg*, 24-4-1990 (adviesnr. 12)

Waardering

Het object is in 1913 ontworpen door de Doesburgse architect H.C. Bloemendaal. Zowel het woon-winkelpand als het naastgelegen pakhuis zijn in hoofdopzet en op onderdelen goed bewaard gebleven.

Leidend voor de waardebeoordeling van het *woon-winkelpand* zijn de gaafheid van de architectuur, de ligging aan de straat, het ensemble van kamers en de ruimtelijke indeling op de eerste verdieping en diverse onderdelen van de afwerking van het huis, zoals het stucplafond in de voorkamer en de behouden gebleven paneeldeuren met architraaflijsten.

Leidend voor de waardebeoordeling van het *pakhuis* zijn de gaafheid van de architectuur, de ligging aan de straat, en diverse onderdelen van de afwerking van het pakhuis, zoals de trap naar de eerste verdieping en de vensteropeningen met luiken en beslag.

Het object Ooipoortstraat 34 is van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde. Het *woon-winkelpand* is architectuurhistorisch van belang als onderdeel van een ensemble met het naastgelegen pakhuis, in 1913 ontworpen door de lokale architect H.C. Bloemendaal met invloeden van Jugendstil-architectuur en vanwege het op onderdelen goed behouden gebleven interieur van het woonhuis op de eerste verdieping en de kapconstructie op zolder.

Het woon-winkelpand is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de ruimtelijke samenhang met de naastgelegen pakhuis en de buurpanden.

Het *pakhuis* is architectuurhistorisch van belang als onderdeel van een ensemble met het naastgelegen woon-winkelpand, in 1913 ontworpen door de lokale architect H.C. Bloemendaal met invloeden van Jugendstil-architectuur en vanwege de deels goed behouden gebleven elementen die onderdeel uitmaken van de pakhuisfunctie. Het pakhuis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de ruimtelijke samenhang met het naastgelegen woon-winkelpand en de buurpanden.

Het *gehele object* is cultuurhistorisch van belang als een goed bewaard gebleven ensemble bestaande uit een woon-winkelpand en een bijbehorend pakhuis uit het begin van de twintigste eeuw.